

FESTES NADALENQUES (XVIII)

NADAL, LA COVID-19 ES FA NOTAR

EL NADAL NO LLUEIX IGUAL PER A TOT HOM

Des de fa ja molts d'anys, és habitual en aquestes dates que publiquem un número de la nostra revista dedicat a l'anàlisi de les festes a la nostra comunitat, reflectint no només les despeses nadalènques previstes per persona, sinó realitzant una anàlisi molt més acurada per poder esbrinar com afecta aquestes festes als diversos segments o àrees de consum (alimentació, regals, oci...). Perquè una cosa és el descens en la despesa nadalènca (-6,9%) i una altra detallar a quins capítols i a quins sectors socials afecta de manera més significativa aquest increment.

Les festes nadalènques 2021 ven, per segon any, marcades per l'incertesa generada per la pandèmia de la COVID-19 i l'amenaça de noves restriccions davant l'augment de contagis a causa de la variant Omicrón. Malgrat tot, aquestes festes, d'origen religiós, tendeixen a secularitzar-se i convertir-se en un autèntic homenatge al consumisme més exacerbant, amb els carrers comercials de les nostres ciutats i pobles plenes a vessar de gent comprant. Però el lluentó no és per a tothom. Els que més tenen gasten a mans plenes, mentre que d'altres s'han de conformar amb gaudir, si la tenen, de la família i els amics eal voltant d'una taula que moltes vegades està tan poc plena com les seves butxaques. Ve Nadal, sí, però l'or no visita la casa dels pobres.

Mostra: 400 entrevistes
 Error màxim: +5,5%.
 Nivell de confiança: 95,5%
 Treball de camp: Desembre 2021

En els darrers anys, una vegada s'ha superat la crisi a nivell oficial, especialment des del 2014, s'ha anat incrementant la despesa per persona durant les festes nadalènques. Enguany, però, i possiblement per causa de la COVID-19, s'aprecia un decreixement de la despesa prevista la qual es redueix en un 6,89%, respecte del 2019.

En números absoluts, això vol dir que la despesa total prevista per habitant a la nostra comunitat és de 635 euros.

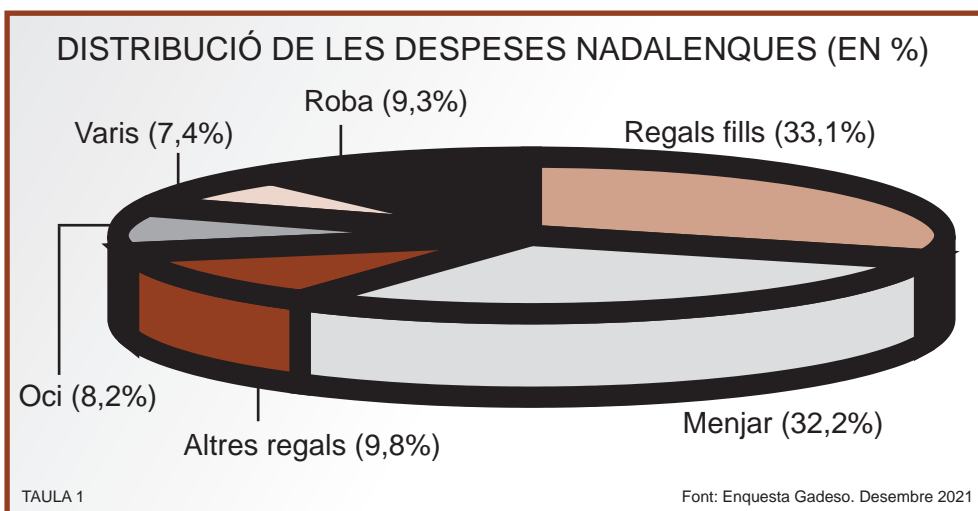
Si l'analitzam per capítols, veiem com gairebé totes les partides mostren importants variacions respecte a l'any 2019, encara que el menjar (0,5%) i

els regals (-3,2%), especialment els dels fills continuen sent les que major percentatge representen del pressupost nadalenc.

Més de la meitat de la despesa es concentra en el capítol de regals i roba. Els regals dels fills suposen el 33,1%, altres regals l'9,8%, i la roba el 9,3%.

El menjar representa el 32,2% de la despesa total, mentre que a l'Oci s'hi destinarà el 8,2% del total, xifra inferior a la de l'any 2019.

Aquestes dades es matitsaran en les següents pàgines, quan es considerin les despeses en funció dels diferents segments socials.

**DESPESES NADALENQUES PER PERSONA (EN €)
 I VARIACIÓ RESPECTE EL 2019 (EN %)**

	Regals fills	Menjar	Altres regals	Oci	Roba	Varis
TOTAL	210	204	62	52	59	48
	-3,2%	+0,5%	-21,5%	-16,1%	-3,3%	-20,0%

TAULA 2 Font: Enquesta Gadeso. Desembre 2021

AUGMENTA LA BRETXA

Com es podrà comprovar a les pàgines següents, la crisi no afecta a tots per igual o, més col·loquialment "no plou igual per a tots". Per aquest motiu, oferim unes anàlisis que permeten conèixer com afecta aquesta crisi a cada una de les classes socials.

Per concretar de què parlem, us oferim com a referència una aproximació socioeconòmica a les tipologies de les diverses classes socials, considerant que aquestes no es defineixen per temes purament econòmics i que, com és lògic, pot haver-hi col·lectius englobats en diverses classes socials.

CLASSES SOCIALS: TIPOLOGIES

TAULA 3 (elaboració pròpia)

BAIXA	MITJANA-BAIXA	MITJANA	MITJANA-ALTA	ALTA
- Aturats de llarga durada	- Treballadors temporals	- Fijos discontinus	- Professionals	- Grans empresaris
- Joves sense formació		- Petits comerciants	- Empresaris mitjans	- Rendistes:
- Immigrants sense xarxa social	- Treballadors amb contracte inestable (precarietat)	- Treballadors amb contracte estable		- Immobiliaris
	- Pensionistes			- Capital
	- Treballadors autònoms			- Alts directius

La primera dada que crida l'atenció quan observam la taula número 4 és que la despesa prevista per les denominades classes altes és gairebé 8 vegades superior a la despesa de les persones que pertanyen a la classe baixa. Com hem vist, dins aquesta classe baixa hi trobam joves sense formació, immigrants sense xarxa social, aturats de llarga durada, famílies amb tots els seus membre en situació d'atur... És a dir, a un nombre molt considerable de persones.

Com es pot comprovar, a la gràfica hi hem dibuixat dues bretxes que hem considerat significatives: per una banda, el gran salt que hi ha entre les classes baixes, que efectuaran una despesa mitjana de 195euros, i les persones de classe mitjana baixa les quals es gastaran uns 394 euros. Aquests dos segments socials veuen retallada la seva capacitat de despesa, respecte de l'any passat. Val a dir, però que la bretxa de despesa continua en augment (295€) enfront de la despesa mitjana (635€)

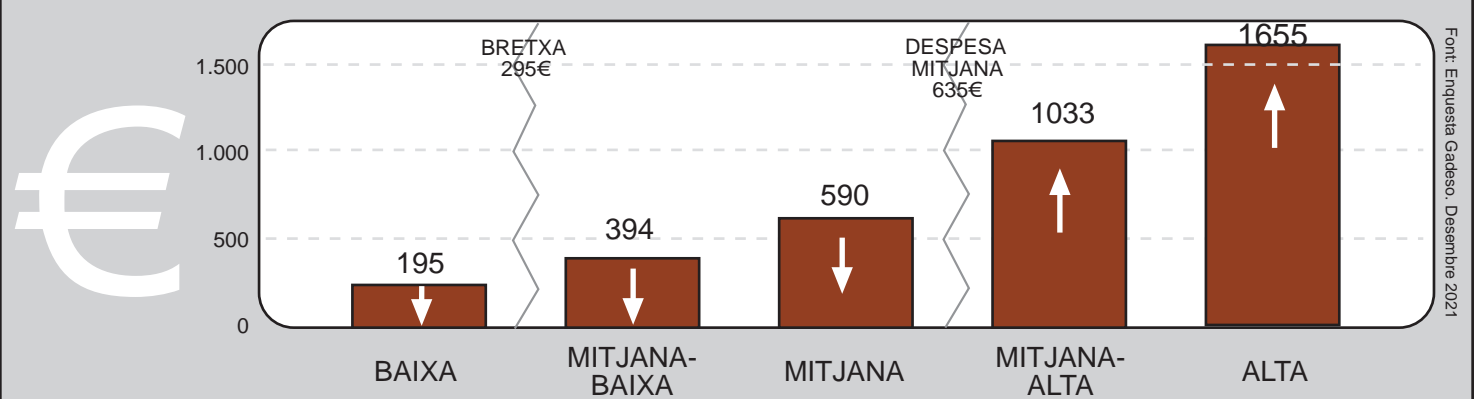
Per la seva banda la classe mitjana també pateix un descens

en el seu pressupost respecte al 2019t, però força superior a les dues classes abans esmentades (590€).

La segona gran bretxa se situa entre aquests darrers i les classes alta i mitjana alta, que es gastaran de 1.033 a quasi 1.655euros durant les festes nadalenques. La capacitat de despesa de la classe alta ha augmentat entorn d'un 0,8%.

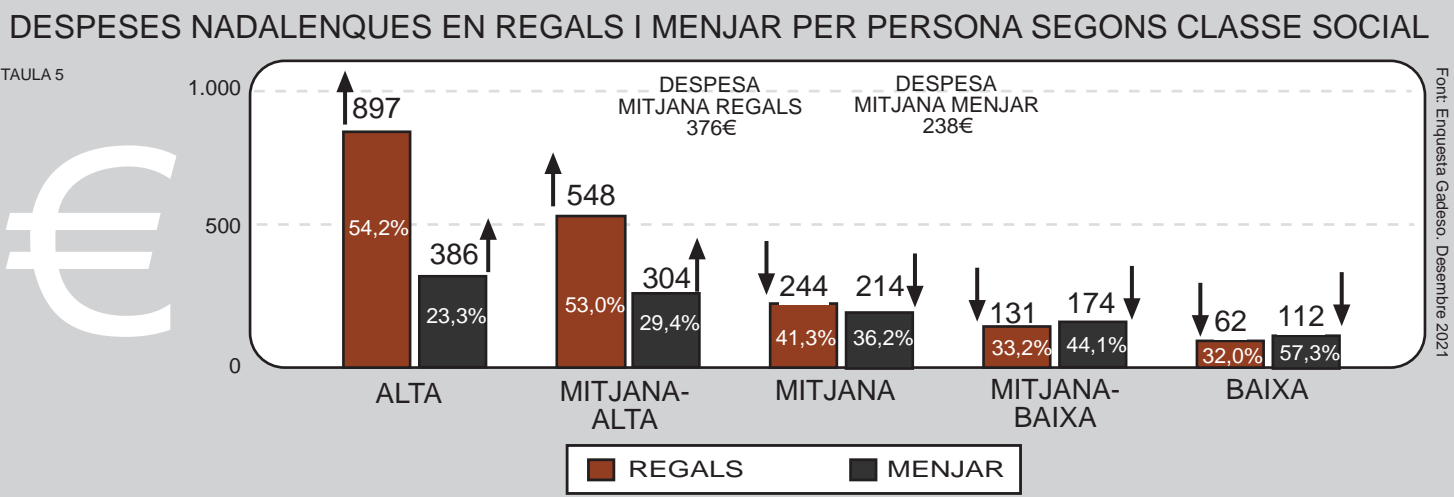
De totes aquestes xifres es pot deduir que continuen augmentant les bretxes i la dualització social: és a dir, col·lectius (persones i famílies) excloses o en risc d'exclusió (classe baixa i classe mitjana-baixa); i col·lectius que no pareixen ser afectats de manera significativa per la crisi sanitària (classe mitjana-alta i alta). Enmig d'aquests dos extrems, hi trobam la classe mitjana, la qual, es troba més propera a les classes més desfavorides, i amb una tendència negativa, la qual cosa no li permet retallar la distància amb les classes superiors, mantenint-se per sota de la despesa mitjana.

TAULA 4 DESPESES NADALENQUES PER PERSONA SEGONS CLASSE SOCIAL

DESIGUALTAT SOCIAL EN LA DESPESA

A continuació es desglossen les despeses nadalenques més significatives (regals i menjar) per cada una de les classes socials explicades a la pàgina anterior. A més ens aturem a analitzar els nous hàbits de compra que s'estan instaurant en la nostra societat, alguns d'ells importats dels Estats Units, com és el cas del Black Friday i les compres a través d'internet, les quals augmenten any rere any de manera considerable.

La taula anterior reflecteix que, en xifres absolutes, les classes més altes (alta i mitjana-alta) preveuen una despesa mitjana per persona en regals de 723 euros, més de set vegades superior al que hi destinen les classes menys afavorides, les quals fan comptes poder gastar, de mitjana, uns 97 euros per persona. La classe mitjana manté una xifra lleugerament inferior a la de l'any 2019, d'entorn als 244 euros, la qual cosa l'apropa més als sectors més baixos de la societat que als estrats superiors.

En referència a la despesa destinada als menjars, sopars...propis d'aquestes festes, per part de les classes més avantatjades, aquesta se situa entorn dels 345 euros

per persona, mentre que aquelles que es situen en la part inferior de la societat tenen previst destinar-hi, de mitjana, entorn dels 143 euros per persona, és a dir, menys de la meitat. Pel que fa a la classe mitjana se situa en els 214 euros per persona, la qual cosa l'aproxima, un cop més, als segments més baixos de la societat que als alts.

Com és "lògic", percentualment parlant, el gruix de la despesa, de les classes, mitjana-baixa i baixa, es concentra en el menjar, cosa que contrasta amb les classes altes, les quals destinen la major part de la seva despesa nadalenca a la compra de regals.

NOUS HÀBITS DE COMPRA

Espanya és un dels països on més diners es gasten durant les festes nadalenques, i les Balears ens mantenen en la mitjana estatal.

Les compres de Nadal (especialment els regals), seguint la pauta europea i espanyola, són de cada cop menys nadalenques. Cada vegada més les compres es fan amb anterioritat a l'inici del període festiu. A escala estatal, el 69% de les compres nadalenques es fan amb anticipació, segons dades d'American Express, mentre que a les nostres illes aquest percentatge se situa entorn del 66%.

La compra avançada es deu a dos factors: en primer lloc, especialment, les grans superfícies i centres comercials, que suposen més del 50% de vendes, en detriment del comerç tradicional, han inclòs dins les seves campanyes de màrqueting el fet de poder reservar els regals amb mesos d'anticipació i liberalització dels períodes de rebaixes i/o promocions. En segon lloc, aquest any, continua el bum de l'anomenat Black Friday, que es celebra a finals del mes de Novembre i que cada any té més acceptació.

A la nostra comunitat es considera que, aproximadament,

entorn del 26% de les compres de Nadal s'han realitzat durant el Black Friday.

Al mateix temps creix quantitativament l'anomenat comerç electrònic, és a dir, les compres a través d'internet. En l'àmbit espanyol, el 46% de les compres es fan a través d'aquesta modalitat de compra. Així i tot, es tracta d'una xifra inferior a la mitjana dels països europeus. A les Balears es calcula que l'ús del comerç electrònic, durant les festes nadalenques, girarà entorn d'un 55%.

En general, les preferències dels consumidors són la roba i el calçat, així com l'oci, especialment els viatges.

Entre els adolescents a més dels videojocs, comença a ser important el regal en forma de diners, bé sigui en metàl·lic o bé en forma de targeta regal.

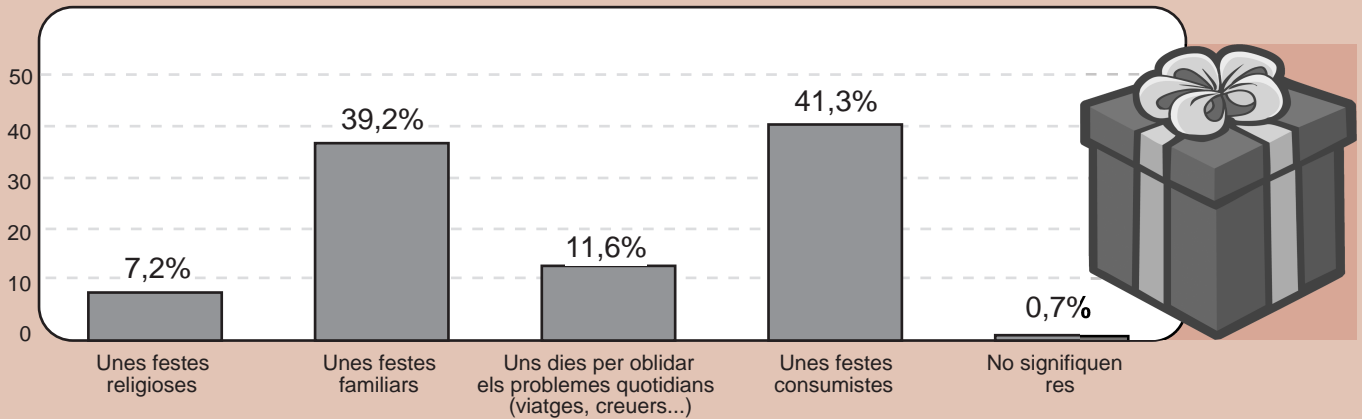
Val a dir, però, que aquests nous hàbits de compra es donen entre les classes altes i mitjanes-altes, tot i que comença a ser significatiu entre les classes mitjanes. Realitats que van en augment també entre els estrats més baixos de la societat.

FAMILIARS I, SOBRETOT, CONSUMISTES

Una anàlisi de la taula número 6 permet deduir que les festes nadalenques a les Illes Balears (i també a Espanya en general) s'estan "secularitzant". És a dir, que es generalitza la percepció consumista i familiar d'aquestes festes, i el vessant religiós del Nadal és cada cop més residual.

TAULA 6

QUÈ SÓN PRINCIPALMENT LES FESTES NADALENQUES?

Font: Baròmetres Gadeso. Desembre 2021

La taula anterior reflecteix les percepcions dels ciutadans i ciutadanes de Balears envers les festes nadalenques. Com s'ha dit abans, ja fa temps que s'observa una tendència a la secularització de les festes nadalenques: el fet religiós perd cada cop més pes dins la nostra societat, en favor dels vessants familiar i de consum.

inclou el nucli familiar bàsic, és a dir, pares i fills, a més d'altres membres com són els avis, oncles, parelles dels fills, etc), si bé un percentatge ja superior opina que simplement són la màxima expressió del consumisme, que quasi ens obliga a gastar grans sumes de doblers en regals i celebracions.

Així doncs, una majoria dels entrevistats creu que, fonamentalment, aquestes són unes festes per passar amb la família (ententent-la com a família extensa, la qual

Per altra banda, un 11,6% dels enquestats considera el Nadal com uns dies per oblidar els problemes quotidians, amb viatges, creuers...

La Fundació Gadeso us desitja un

BON NADAL...

...I UN MILLOR ANY NOU

#PalmaSostenible
El contenidor marró és al teu barri

SEPARA L'ORGANICA

Ajuntament de Palma

EMAYA
Vivim Palma verda

Escaneja'm i accedeix al vídeo informatiu

La targeta ciutadanaobre el nou contenidor

Fundació GADESO: C/Ter nº14 1er. Palma de Mallorca - 07009
TEL. +34 971 479474. PÀGINA WEB: www.gadeso.org
E-MAIL: fundaciogadeso@gadeso.org

Dipòsit legal: PM-436-2011

